

POSTANOWIENIE

28 kwietnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Beata Janiszewska

na posiedzeniu niejawnym 28 kwietnia 2023 r. w Warszawie,
w sprawie z powództwa K. M., M. M., J. N. i H. N.
przeciwko Bank spółce akcyjnej w W.
o zapłatę i ustalenie,
na skutek skargi kasacyjnej Bank spółki akcyjnej w W.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z 31 sierpnia 2021 r., I ACa 391/21,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza na rzecz Bank spółki akcyjnej w W. na rzecz K. M.,
M. M., J. N. i H. N. kwotę 5400 (pięć tysięcy czterysta) złotych
tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Pozwany Bank S.A. w W. (dalej: Bank) wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie, wydanego wskutek apelacji obu stron w sprawie z powództwa K. M., M. M., J. N. i H. N. o zapłatę i ustalenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Jako pierwszą przyczynę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazał potrzebę dokonania wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości i wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów. W ocenie Banku wykładni wymagały art. 4 ust. 2 dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (dalej: Dyrektywa), a także art. 385¹ i art. 385² k.c. Zdaniem skarżącego konieczne

jest bowiem wyjaśnienie, w jaki sposób powinny być zostać sformułowane postanowienia wprowadzające do umowy ryzyko walutowe, by można je było uznać za wyrażone w sposób jednoznaczny w rozumieniu art. 385¹ k.c., a także sprecyzowanie, jakie informacje o zagrożeniach (ryzykach) związanych z zawarciem kredytu indeksowanego kursem waluty obcej winny zostać przekazane konsumentowi przed zawarciem umowy w sytuacji braku możliwości skutecznego przewidywania przyszłych kursów walut, z uwzględnieniem treści przepisów oraz orzecznictwa istniejącego w czasie zawarcia umowy.

Bank podniósł również, że konieczne jest dokonanie wykładni unormowań zawartych w art. 6 ust. 1 Dyrektywy i art. 65 k.c., art. 358 § 2 k.c. oraz art. 69 ust. 3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe, wskazując, że wyjaśnienia wymaga kwestia konsekwencji abuzywnego charakteru tzw. klauzul spreadowych w sytuacji, w której tzw. klauzula ryzyka walutowego nie ma charakteru niedozwolonego w rozumieniu art. 385¹ k.c.

Skarżący wskazał także na potrzebę wykładni art. 189 k.p.c. Nie wyjaśnił swojego stanowiska w jednoznaczny sposób, jednak z całokształtu wywodów Banku można wnosić, że jego zdaniem w orzecznictwie powstała rozbieżność w kwestii tego, czy w tzw. sprawach frankowych kredytobiorca ma interes prawny w ustaleniu nieistnienia stosunku prawnego wynikającego z umowy (względnie ustalenia istnienia stosunku o treści uwzględniającej brak związania konsumenta niedozwolonymi postanowieniami umownymi) także wówczas, gdy przysługuje mu możliwość domagania się od kredytodawcy zapłaty określonej kwoty.

Potrzeba wykładni, o której mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. oznacza, że określony przepis, istotny z punktu widzenia podstawy prawnej zaskarżonego orzeczenia, może być rozumiany na różne sposoby, a orzecznictwo i nauka prawa albo nie wypracowały w tym przedmiocie żadnego poglądu, albo prezentują rozbieżne stanowiska. Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powinno w takim wypadku zawierać wskazanie, które przepisy wymagają wykładni i na czym polegają poważne wątpliwości związane z ich rozumieniem lub rozbieżnościami w ich stosowaniu (postanowienia Sądu Najwyższego z: 8 lipca 2009 r., I CSK 111/09 oraz 24 kwietnia 2018 r., II CSK 743/17).

Rozbieżność w orzecznictwie sądów powinna natomiast zostać wykazana przez przywołanie judykatów, w których odmienne rozstrzygnięcia zapadły w stanach faktycznych nieróżniących się od siebie w relewantny prawnie sposób (postanowienie Sądu Najwyższego z 7 czerwca 2015 r., III CSK 59/15). Brak spójności orzecznictwa przestaje mieć znaczenie prawne wtedy, gdy po jego wystąpieniu wydana zostanie w danym przedmiocie uchwała Sądu Najwyższego działającego w poszerzonym składzie.

Argumentacja skarżącego nie świadczy o tym, by przytoczone unormowania wymagały wykładni dokonanej przez Sąd Najwyższy.

Wskazując na rzekome wątpliwości związane z art. 4 ust. 2 Dyrektywy oraz art. 385¹ i art. 385² k.c., Bank nie zdołał wykazać, by przepisy te mogły być rozumiane na różne sposoby, a przy tym określony kierunek ich wykładni miał wpływ na sposób rozpoznania sprawy. Przeciwnie, skarżący zdaje się dążyć do uzyskania wskazówek co do właściwego postępowania w określonej kategorii przypadków, względnie wyjaśnienia, jak powinien być zachować się w sytuacji poprzedzającej zawarcie przed laty umowy o kredyt indeksowany kursem franka szwajcarskiego. Rzecz jednak w tym, że dla rozstrzygnięcia sporu nie ma znaczenia to, co pozwany powinien był zrobić, lecz ocena czynności, które rzeczywiście zostały podjęte w związku z zawarciem umowy, oraz zbadanie skutków działań Banku, wywołanych w relacji kontraktowej z powodami.

W korelacji z okolicznościami sprawy nie pozostaje również problem tego, jakie następstwa dla dalszego bytu umowy tzw. kredytu indeksowanego oraz dla treści wynikającego z tej umowy stosunku prawnego ma niedozwolony charakter klauzuli spreadów, gdy klauzula ryzyka kursowego nie jest dotknięta wadliwością, o której mowa w art. 385¹ § 1 k.c. Sąd Apelacyjny wyraźnie przyjął bowiem, że to właśnie klauzula ryzyka miała charakter abuzywny, wobec czego rozważania w kwestii problemu prawnego przedstawionego obecnie przez Bank mogłyby mieć charakter czysto teoretyczny.

Wbrew motywom wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wykładni nie wymaga również art. 189 k.p.c. Sam skarżący trafnie zauważa, że pojęcie interesu prawnego „zostało szeroko omówione w judykaturze”. Wywody

Banku nie eksponują natomiast rzeczywistego problemu interpretacyjnego czy powstałej w orzecznictwie rozbieżności, lecz są nakierowane na polemikę ze stanowiskiem Sądu drugiej instancji. Kwestia tego, czy powodowi w określonej sytuacji prawnej przysługuje interes prawny w domaganiu się ustalenia istnienia lub nieistnienia prawa lub stosunku prawnego, nie poddaje się generalizacji. Ocena taka powinna być dokonywana *in casu*, a samo w sobie przedstawianie w judykaturze różnych stanowisk nie świadczy o występowaniu rozbieżności w orzecznictwie, lecz jest pochodną badania odmiennych stanów faktycznych, cechujących się swoją indywidualną specyfiką.

Jedynie ubocznie wypada dodać, że w przypadku ustalania nieistnienia stosunku prawnego mającego wynikać z umowy kredytu, która – zgodnie z pierwotnymi założeniami stron – miała być wykonywana także w dacie orzekania (art. 316 § 1 k.p.c.), a nadto wiązała się z ustanowieniem zabezpieczenia w postaci hipoteki, z reguły można przyjąć, że kredytobiorca twierdzący, iż stosunek prawny nie istnieje, ma interes prawny w dokonaniu takiego ustalenia niezależnie od możliwości domagania się zapłaty kwoty odpowiadającej spełnionym przez niego na rzecz Banku świadczeniom, wskazywanym w sprawie jako świadczenia nienależne. Jak już jednak wspomniano, kwestia ta powinna być każdorazowo przedmiotem indywidualnej refleksji sądu orzekającego.

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy uznał, że z motywów skargi kasacyjnej nie wynika, by zachodziły przyczyny określone w art. 398⁹ § 1 pkt k.p.c., co uzasadniało odmowę przyjęcia tej skargi do rozpoznania. O kosztach orzeczono zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik sprawy, ich wysokość ustalając na podstawie § 2 pkt 7 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

Z uwagi na powyższe, na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c., orzeczono, jak w sentencji postanowienia.

